

recoregut la nostra zona volcànica baix la direcció i guiatge dels excel·lents geòlegs i generosos investigadors de casa nostra Drs. Bataller, Marcet i Sant Miquel de la Càmera. Evidentment hi havia un veritable interès per aquesta excursió. Així ho han constatat Mr. Laszlo «J'avais un veritable intérêt de connaître votre zone volcanique. J'ai desirais rester ici longtemps pour l'étudier...», Mr. Bryce Kerr «You have t'he most beanti ful zone volcanic of continent...» C. Dotsch «La zona de Olot es tan digna de elogio como sus investigadores...»

La característica d'aquesta excursió ha estat la organització: guies, itineraris, cartes geològiques i les corresponents explicacions de sedimentació, vulcanisme i tectònica entafurades a creu i recreu per l'incansable i molt amable doctor en Jaume Marcet, han augmentat el rendiment de l'excursió i l'han fet més bella. Ultra això els turistes han admirat la magnificència de les manifestacions volcàniques i la bellesa dels terrenys pirogènics que formen les nostres terrasses i han admirat i han elogiat també ben sincerament: la nostra tradició cultural, la nostra literatura geològica i les col·leccions mineralògica i petogràfica del nostre Museu.

* * *

Per això avui ens plau recordar i parlar d'aquell gran geni iniciador d'aquesta mena d'estudis a la nostra terra i dels generosos investigadors que l'han seguit: en Francesc Xavier Bolós. Certament en Bolós és un geni i és l'iniciador del Vulcanisme a Catalunya, i amb aquesta afirmació avui com avui hi estan d'acord els biògrafs més autoritzats.

Altament, els estudis en qüestió són relativament recents, daten de finals del segle XVIII i si bé G. Bowles en fa una petita indicació en el seu discurs «Sobre la platina y observaciones acerca los antiguos volcanes de España» i C. Herrgen, en 1799, parlant de les espècies minerals de la Península, cita les laves i basalts de la nostra comarca i Maclure que en 1807 acompanyat d'un geògraf i el nostre Bolós, va recórrer la regió, aixecant un mapa (qui sap si per l'invasió de l'any següent) i va publicar en 1808 en el «Journal de Physique» una notícia dels volcans extingits, sense esmentar l'amable guiatge de Bolós, de fet, és l'il·lustre olotí el primer en donar-ne una notícia concreta, publicant en 1796 una memòria poc coneguda, fins que en 1829 i sembla que en ocasió de realitzar una excursió per la nostra comarca, el seu antic mestre Carbonell i Bravo, el va decidir a publicar en «Memorias de Agricultura y Artes de Barcelona», el seu primer treball que donaria a conèixer a tot el món la geologia de la nostra comarca.

Aquest treball el va posar en relació amb els cercles d'estudis geològics i Muscus de Madrid, París, Montpellier, i el cèlebre botànic i naturalista Pounet, l'anglès Leyell (famos naturalista), M. Vallejo, Angel, van començar a desfilars per la nostra regió.

El treball d'investigació de Bolós és fecund des de aquest moment, estudiant i descobrint altres volcans que descriu en 1841 en la seva obra pòstuma (que va escriure quatre anys abans de morir) «Noticia de los extinguidos volcanes de la villa de Olot i sus inmediaciones hasta Amer y de los nuevamente descubiertos y no publicados todos en la provincia de Gerona», una veritable Enciclopèdia d'Olot, on s'hi estudien, juntament amb la Geologia, la Història, la Climatologia i la Hidrografia, en un temps en que les ciències naturals eren tot just iniciades i la ciutat d'Olot, destruïda pels darrers moviments sísmics, contava escassament amb un parell de milers d'habitants.

Per això ens apar una obra admirable.

La precisió i tècnica descriptives, la gran llibertat de interpretació i una sinceritat insuperable, es reflecteix en les seves planes, i enrobusteixen la llibertat de la seva obra, quant parlant de l'època dels extingits volcans i després de fer la crítica de les teories de les formacions eruptives afegeix: «Respetando las opiniones de tan eruditos sujetos, me parece que aun no han llegado los hombres a indagar la verdadera causa de los volcanes i que esta es uno de los arcanos de la naturaleza que no se ha podido conocer a pesar de haberse trabajado y escrito mucho sobre esta materia.»

Així mateix és ben valenta i científica la seva crítica als partidaris de les teories de sedimentació en contra les eruptives de les nostres formacions volcàniques i a les dels neptunians sobre les formacions basàltiques.